

20. Pochodne instrumenty finansowe

Grupa posiada następujące rodzaje instrumentów pochodnych:

Walutowe transakcje terminowe to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące nie zrealizowane transakcje spot. **Kontrakty typu futures dla walut i stóp procentowych** to zobowiązania w formie umowy do otrzymania lub zapłacenia określonej wartości netto, zależnie od zmian kursów wymiany walut lub stóp procentowych, bądź do kupna lub sprzedaży waluty obcej lub instrumentu finansowego w ustalonym terminie w przyszłości po ustalonej cenie, określonej na zorganizowanym rynku finansowym. Z uwagi na fakt, że kontrakty futures są zabezpieczone środkami pieniężnymi lub papierami wartościowymi wycenianymi według wartości godziwej, zaś zmiany wartości nominalnej tych kontraktów rozliczane są codziennie w odniesieniu do notowań giełdowych, ryzyko kredytowe jest nieznaczne. **Kontrakty FRA** to kontrakty analogiczne do futures, tyle że negocjowane indywidualnie i wymagające gotówkowego rozliczenia w określonym terminie w przyszłości różnicy pomiędzy określoną w umowie stopą procentową a aktualną stopą rynkową, na bazie teoretycznej kwoty kapitału.

Walutowe i procentowe kontrakty swap to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych (na przykład, oprocentowania stałego na zmienne) lub połączenia wszystkich tych czynników (na przykład, międzywalutowe kontrakty swap stóp procentowych). Z wyjątkiem określonych walutowych kontraktów swap, nie następuje w przypadku tych transakcji zamiana kapitału. Ryzyko kredytowe Banku stanowi potencjalny koszt zastąpienia kontraktów swap, jeżeli strony nie wywiążą się ze swoich zobowiązań. Ryzyko to jest monitorowane na bieżąco przez odniesienie do aktualnej wartości godziwej, proporcji wartości nominalnej kontraktów oraz płynności rynkowej. W celu kontrolowania poziomu podejmowanego ryzyka kredytowego Grupa ocenia strony umowy przy pomocy tych samych metod, które stosuje się w działalności kredytowej.

W związku z zastosowaniem rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej części portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową udzielonych przez oddziały zagraniczne Banku w Czechach, oraz wartości godziwej euroobligacji wyemitowanych przez BRE Finance France w ramach procentowych kontraktów swap Grupa wydzieliła instrumenty zabezpieczające ryzyko zmiany stóp procentowych. Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanej oraz instrumentów zabezpieczających zaprezentowany jest w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w pozycji „Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń” w Nocie 9.

Opcje walutowe i procentowe to umowy, na mocy których sprzedający przyznaje kupującemu prawo, ale nie obowiązek, nabycia (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) w ustalonym dniu, do ustalonego dnia lub też w ustalonym okresie – konkretnej ilości waluty obcej lub instrumentu finansowego po z góry ustalonej cenie. W zamian za powzięcie ryzyka walutowego lub ryzyka zmiany stóp procentowych, sprzedający otrzymuje od kupującego premię. Opcje mogą być opcjami znajdującymi się w obrocie giełdowym lub negocjowanymi pomiędzy Grupą a klientem (w transakcji pozagiełdowej). Grupa jest narażona na ryzyko kredytowe z tytułu zakupionych opcji tylko i wyłącznie do wysokości ich wartości bilansowej, którą stanowi ich wartość godziwa.

Transakcje na ryzyko rynkowe obejmują kontrakty futures i opcje na towary oraz opcje na akcje i indeksy giełdowe.

Nominalne wartości niektórych rodzajów instrumentów finansowych stanowią podstawę do ich porównania z instrumentami ujmowanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ale niekoniecznie wskazują, jaka będzie wartość przyszłych przepływów pieniężnych, bądź jaka jest bieżąca wartość

Grupa BRE Banku SA Raport roczny 2012

Raport z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r.

godziwa instrumentów. Z tego względu nie pokazują, jaki jest stopień narażenia Banku na ryzyko kredytowe lub ryzyko zmiany cen. Instrumenty pochodne mogą mieć wycenę dodatnią (aktywa) lub ujemną (zobowiązania) w zależności od wahań rynkowych stóp procentowych lub kursów wymiany walut. Łączna wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych może podlegać znacznym wahaniom.

Wartości godziwe posiadanych instrumentów pochodnych przedstawiono w poniższej tabeli:

	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	kupno	sprzedaż	aktywa	zobowiązania
Stan na 31 grudnia 2012				
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	6 427 429	6 549 214	33 375	44 309
- Kontrakty FX swap	10 273 010	10 139 218	161 491	39 651
- Kontrakty CIRS	1 496 784	1 599 126	41 264	140 748
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	1 197 331	1 171 726	15 301	13 785
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	19 394 554	19 459 284	251 431	238 493
- Walutowe kontrakty futures	34 638	34 789	-	-
Razem walutowe instrumenty pochodne	19 429 192	19 494 073	251 431	238 493
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	174 878 240	174 878 239	2 163 782	2 992 790
- Kontrakty FRA	103 150 000	145 700 000	373 249	223 150
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	541 564	562 933	6 279	5 534
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową z transakcji pozagiełdowych	278 569 804	321 141 172	2 543 310	3 221 474
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	278 569 804	321 141 172	2 543 310	3 221 474
Transakcje na ryzyko rynkowe	488 455	398 752	7 954	10 519
Razem aktywa/pasywa przeznaczone do obrotu	298 487 451	341 033 997	2 802 695	3 470 486
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej				
- Kontrakty IRS	2 148 380	2 148 380	-	6 198
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	2 148 380	2 148 380	-	6 198
Razem rozpoznane pochodne aktywa/pasywa	300 635 831	343 182 377	2 802 695	3 476 684
Razem rozpoznane pochodne aktywa/pasywa oraz inne zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	300 635 831	343 182 377	2 802 695	3 476 684
Krótkoterminowe (do 1 roku)	194 166 841	229 965 235	1 084 201	1 585 715
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	106 468 990	113 217 142	1 718 494	1 890 969

Grupa BRE Banku SA Raport roczny 2012

Raport z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r.

	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	kupno	sprzedaż	aktywa	zobowiązania
Stan na 31 grudnia 2011				
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	6 771 792	6 779 318	103 249	35 680
- Kontrakty FX swap	13 950 800	14 019 609	156 807	279 717
- Kontrakty CIRS	1 457 145	1 517 730	140 256	199 518
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	1 489 253	1 145 147	46 545	5 945
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	23 668 990	23 461 804	446 857	520 860
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie giełdowym	-	-	-	18 213
Razem walutowe instrumenty pochodne	23 668 990	23 461 804	446 857	539 073
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	133 746 967	133 746 967	986 123	1 260 260
- Kontrakty FRA	57 100 000	116 975 000	54 715	54 742
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	198 779	351 143	1 505	1 400
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową z transakcji pozagiełdowych	191 045 746	251 073 110	1 042 343	1 316 402
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	191 045 746	251 073 110	1 042 343	1 316 402
Transakcje na ryzyko rynkowe	523 888	729 506	17 395	5 034
Razem aktywa/pasywa przeznaczone do obrotu	215 238 624	275 264 420	1 506 595	1 860 509
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej				
- Kontrakty IRS	92 553	92 553	-	2 238
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	92 553	92 553	-	2 238
Razem rozpoznane pochodne aktywa/pasywa	215 331 177	275 356 973	1 506 595	1 862 747
Razem rozpoznane pochodne aktywa/pasywa oraz inne zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	215 331 177	275 356 973	1 506 595	1 862 747
Krótkoterminowe (do 1 roku)	141 954 417	192 079 497	684 541	892 977
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	73 376 760	83 277 476	822 054	969 770

W obu prezentowanych okresach transakcje na ryzyko rynkowe obejmują wartość godziwą opcji na indeks giełdowy, akcje i inne papiery kapitałowe, kontraktów futures na towary, kontraktów swap na towary.

W ramach pochodnych instrumentów finansowych Grupa wykazała instrumenty pochodne na kwotę 3 073 tys. zł (zobowiązania), które zostały wydzielone ze strukturyzowanych lokat inwestycyjnych (31 grudnia 2011 r.: 1 215 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku Grupa nie posiadała żadnych aktywów i zobowiązań finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.